

DUNA-TISZA MEDENCE

602. SZÉKESFEHÉRVÁR ÉS VELENCEI-TÓ AGGLOMERÁLÓDÓ TÉRSÉGE TÁJKARAKTER-TERÜLET

603. MEZŐFÖLD TÁJKARAKTER-TERÜLET

A Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége tájkarakter-terület sajátos formáját részben az alakította, hogy a tipikus hegyvidék-alföld találkozásánál létrejött város fejlődését egykor akadályozta (másképp viszont védhetővé tette) a sárréti mocsárvidék. Emiatt az ipartelep és a kertvárosi negyedek kiépülése is aszimmetrikusan, a Velencei-hegység magasabban fekvő hegylábi lejtői felé indult meg. Az utóbbi évtizedekben a nagyváros és a rekreációs tópart funkcionális együttese erősítette a két pont tengelyén kezdődött agglomerációs folyamatokat. Az agglomerációs szerkezetet tovább szabdalja a város körüli zsúfolt közlekedési pályák kereszteződése. Az egykori sárréti és velencei-tavi mocsárvilág maradványai ma értékes természeti területek. Területe 149,4 km².

A Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége tájkarakter-terület sajátos formáját részben az alakította, hogy a tipikus hegyvidék-alföld találkozásánál létrejött város fejlődését egykor akadályozta (másképp viszont védhetővé tette) a sárréti mocsárvidék. Emiatt az ipartelep és a kertvárosi negyedek kiépülése is aszimmetrikusan, a Velencei-hegység magasabban fekvő hegylábi lejtői felé indult meg. Az utóbbi évtizedekben a nagyváros és a rekreációs tópart funkcionális együttese erősítette a két pont tengelyén kezdődött agglomerációs folyamatokat. Az agglomerációs szerkezetet tovább szabdalja a város körüli zsúfolt közlekedési pályák kereszteződése. Az egykori sárréti és velencei-tavi mocsárvilág maradványai ma értékes természeti területek. Területe 149,4 km².

A Mezőföld tájkarakter-terület az Alföld Balatonig terjedő nyúlványa. Természetföldrajzi szempontból kevésbé különbözik a nagy medencesíkság némely keleti tájától (pl. a Hajdúhát-tól). A délkelet felé lejtő lösztablát északnyugat-délkelet irányú folyóvölgyek tagolják, emiatt több kistájrara osztható (Érd-Ercsi-hátság, Váli-víz síkja, a Középső Mezőföld, a Sió-Sárvíz köze és a Paksi-Mezőföld). A tájhoz tartozik a Dunántúli-középhegység lábánál kialakult helyi süllyedésterület, a Sárrét, valamint két jelentős, önálló kistájként szereplő völgy, a Sió- és a Sárvíz-völgye. Az eredeti természeti adottságokat északnyugaton a beépítettség és a közlekedési infrastruktúra, dél felé inkább az intenzív mezőgazdasági művelés módosította. Természetvédelmi értéke a Sárvíz-völgy nedves élőhelyein található Területe 4011,1 km².

A Mezőföld tájkarakter-terület az Alföld Balatonig terjedő nyúlványa. Természetföldrajzi szempontból kevésbé különbözik a nagy medencesíkság némely keleti tájától (pl. a Hajdúhát-tól). A délkelet felé lejtő lösztablát északnyugat-délkelet irányú folyóvölgyek tagolják, emiatt több kistájrara osztható (Érd-Ercsi-hátság, Váli-víz síkja, a Középső Mezőföld, a Sió-Sárvíz köze és a Paksi-Mezőföld). A tájhoz tartozik a Dunántúli-középhegység lábánál kialakult helyi süllyedésterület, a Sárrét, valamint két jelentős, önálló kistájként szereplő völgy, a Sió- és a Sárvíz-völgye. Az eredeti természeti adottságokat északnyugaton a beépítettség és a közlekedési infrastruktúra, dél felé inkább az intenzív mezőgazdasági művelés módosította. Természetvédelmi értéke a Sárvíz-völgy nedves élőhelyein található Területe 4011,1 km².

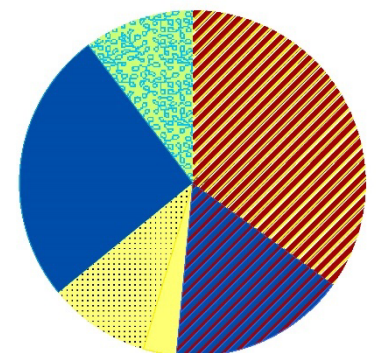
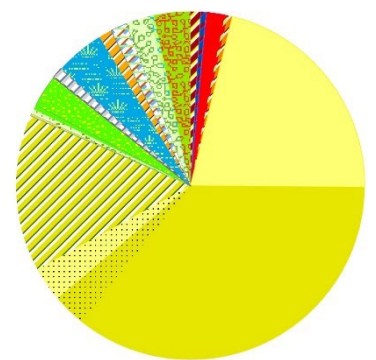
Fotó: Csorba Péter (Velencei-hegység, Sukoró, 2016)

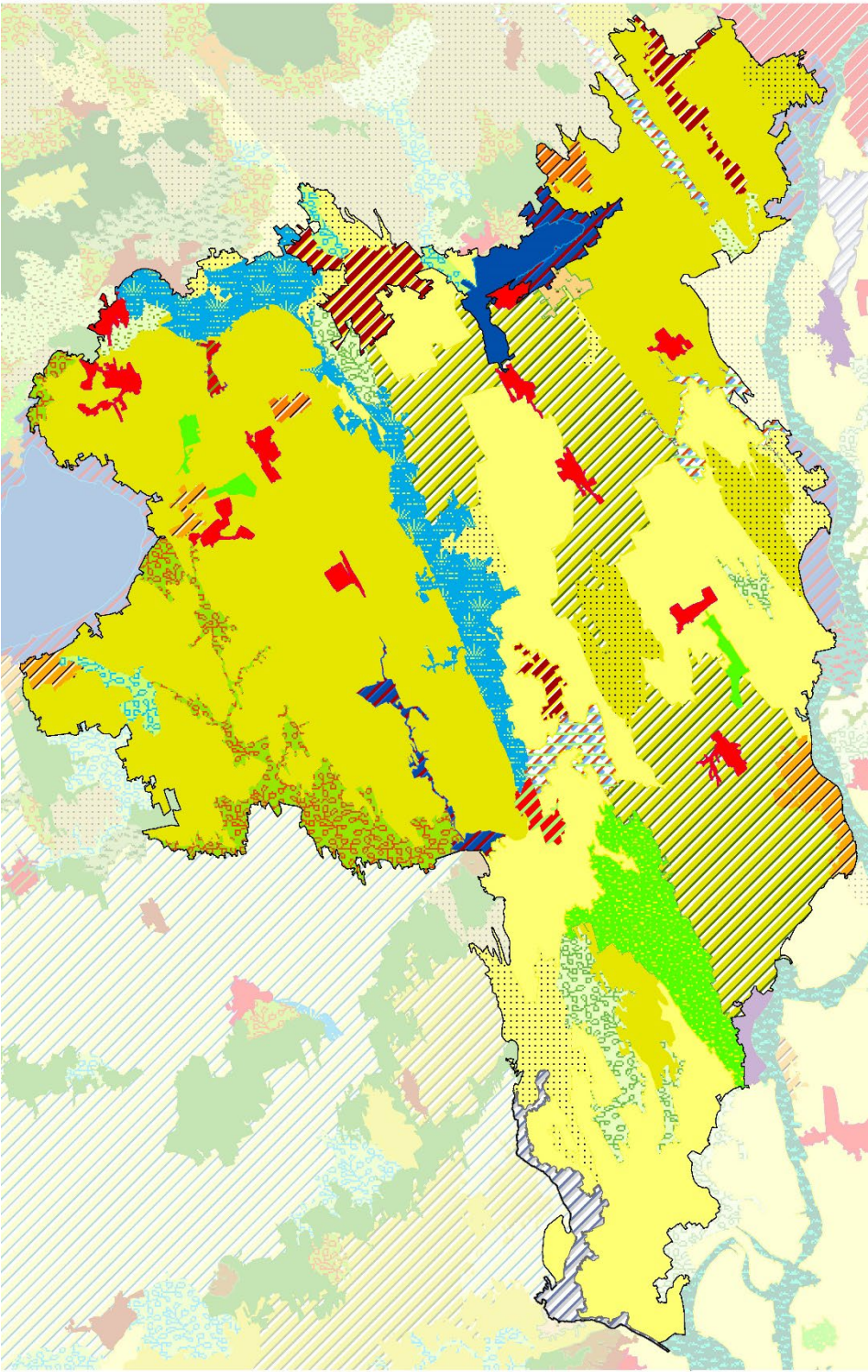

Fotó: Csorba Péter (Sió-Sárvíz köze, Enying, 2018)

Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége és a Mezőföld tájkarakter-területen előforduló tájkarakter-típusok

Tájkarakter-típusok	Össz-terület (km ²)	Terület-arány (%)	Folt-szám	Átlagos foltméret (km ²)	Szórás (km ²)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	149,40	100,00%	7	21,34	16,72
Agglomerálódó települési táj síkságon	52,22	34,96%	1	52,22	0,00
Agglomerálódó települési táj vízparton	24,76	16,57%	1	24,76	0,00
Szántódomináns, homogén síksági táj	4,58	3,07%	1	4,58	0,00
Szántódomináns, mozaikos síksági táj	14,20	9,50%	1	14,20	0,00
Tavi táj	38,21	25,57%	1	38,21	0,00
Változatos felszínborítású, hullámos síksági és dombsági medencetáj vízfolyásokkal	15,42	10,32%	2	7,71	1,44
Mezőföld	4011,10	100,00%	66	60,77	129,33
Agglomerálódó települési táj síkságon	38,21	0,95%	2	19,11	7,39
Agglomerálódó települési táj vízparton	19,30	0,48%	1	19,30	0,00
Agglomerálódó települési táj hegységperemen, völgyben és dombságon	4,38	0,11%	1	4,38	0,00
Települési táj síkságon	65,14	1,62%	11	5,92	1,63
Település-gyepdomináns táj síkságon	10,51	0,26%	1	10,51	0,00
Település-kertmozaikos dombsági és hegységperemi táj	17,76	0,44%	2	8,88	3,56
Szántódomináns, homogén síksági táj	852,82	21,26%	8	106,60	92,74
Szántódomináns, homogén, hullámos síksági, dombsági, medence és hegységperemi táj	1426,67	35,57%	5	285,33	335,06
Szántódomináns, mozaikos, hullámos síkság, kapcsolódó dombság és medencetáj	124,43	3,10%	3	41,48	14,68
Szántódomináns, mozaikos síksági táj	129,75	3,23%	6	21,62	22,69
Szántódomináns, mozaikos, hullámos síksági és dombsági táj vízfolyásokkal és erdőfoltokkal	582,27	14,52%	3	194,09	88,63
Szőlő-kertdomináns, jellemzően mozaikos síksági táj	8,74	0,22%	1	8,74	0,00
Gyepdomináns, mozaikos síksági táj	18,16	0,45%	2	9,08	1,59
Erdődomináns, homogén síksági táj	17,96	0,45%	3	5,99	1,65
Erdődomináns, mozaikos síksági táj	121,35	3,03%	1	121,35	0,00
Változatos felszínborítású folyótáj ártérperemi településekkel	41,08	1,02%	1	41,08	0,00
Vízdomináns mozaikos síksági táj	182,26	4,54%	1	182,26	0,00
Település-kert-agrármozaikos síksági táj	48,73	1,21%	3	16,24	10,61
Gyep-víz településmozaikos síksági, völgytáj	60,64	1,51%	3	20,21	6,37
Változatos felszínborítású síksági táj	89,52	2,23%	4	22,38	18,17
Változatos felszínborítású, hullámos síksági és dombsági medencetáj vízfolyásokkal	16,23	0,40%	1	16,23	0,00
Változatos felszínborítású hegységperem, dombság, medence és völgy	135,18	3,37%	3	45,06	49,10

- Agglomerálódó települési táj hegységperemen, völgyben és domszágon
- Agglomerálódó települési táj síkságon
- Agglomerálódó települési táj vízparton
- Erdődomináns, homogén síksági táj
- Erdődomináns, mozaikos síksági táj
- Gyep-víz településmozaikos síksági, völgytáj
- Gyepdomináns, mozaikos síksági táj
- Szántódomináns, homogén síksági táj
- Szántódomináns, homogén, hullámos síksági, domszági, medence és hegységperemi táj
- Szántódomináns, mozaikos síksági táj
- Szántódomináns, mozaikos, hullámos síkság, kapcsolódó domság és medencetáj
- Szántódomináns, mozaikos, hullámos síksági és domszági táj vízfolyásokkal és erdőfoltokkal
- Szőlő-kertdomináns, jellemzően mozaikos síksági táj
- Tavi táj
- Település-gyepdomináns táj síkságon
- Település-kert-agrármozaikos síksági táj
- Település-kertmozaikos domszági és hegységperemi táj
- Települési táj síkságon
- Változatos felszínborítású folyótáj ártérperemi településekkel
- Változatos felszínborítású hegységperem, domság, medence és völgy
- Változatos felszínborítású síksági táj
- Változatos felszínborítású, hullámos síksági és domszági medencetáj vízfolyásokkal
- Vízdomináns mozaikos síksági táj

1:500 000
0 5 10 km

SZÉCHENYI 2020

**SZÉKESFEHÉRVÁR ÉS VELENCEI-TÓ AGGLOMERÁLÓDÓ TÉRSÉGE
TÁJKARAKTER-TERÜLET KULCSJELLEMZŐI**

MEZŐFÖLD TÁJKARAKTER-TERÜLET KULCSJELLEMZŐI

I/1. Domborzat

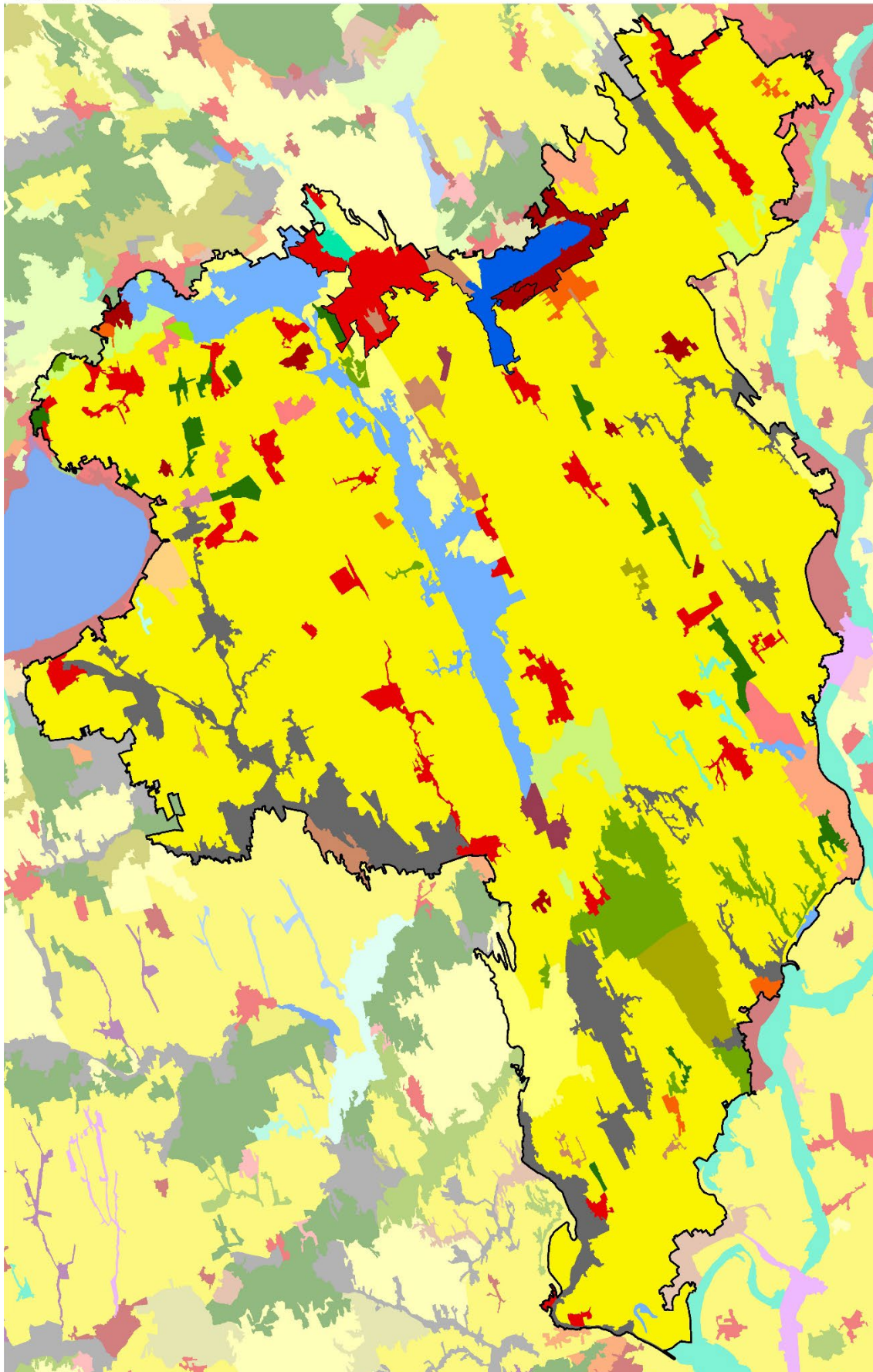
A táj domináns domborzati típusa a tagolt síkság, völgyek, hegylábak, amelynek területi aránya 48%. Emellett jelentős még az enyhén tagolt alacsony síkság részesedése is (37%).

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/1. térkép)

A táj domináns domborzati típusa a tagolt síkság, amelynek területi aránya 64%. Emellett jelentős még az enyhén tagolt alacsony síkság részesedése is (16%).

I/2. Komplex felszínborítás-típusok

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

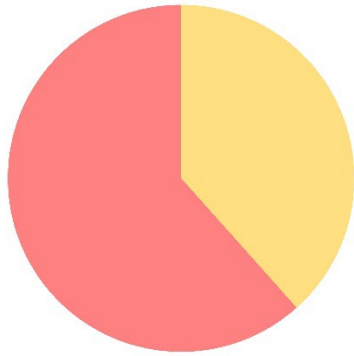
- 1000 - Településdomináns homogén
- 1001 - Településdomináns mozaikos
- 1201 - Település-szántómozaik
- 1231 - Település-agrár-mozaik
- 1251 - Település-agrár-erdőmozaik
- 1301 - Település-kertmozaik
- 1401 - Település-gyepmozaik
- 1501 - Település-erdőmozaik
- 2000 - Szántódomináns homogén
- 2001 - Szántódomináns mozaikos
- 2301 - Szántó-kertmozaik
- 2401 - Szántó-gyepmozaik
- 2501 - Szántó-erdőmozaik
- 3001 - Kertdomináns jellemzően mozaikos
- 4000 - Gyepdomináns homogén
- 4001 - Gyepdomináns mozaikos
- 4501 - Gyep-erdőmozaik
- 4601 - Gyep-víz mozaik
- 5000 - Erdődomináns homogén
- 5001 - Erdődomináns mozaikos
- 5601 - Erdő-vízmozaik
- 6000 - Vízdomináns homogén
- 6001 - Vízdomináns mozaikos
- 6201 - Víz-szántómozaik
- 6541 - Víz-erdő-agrármozaik
- 7001 - Dominancia nélküli

1:500 000
0 5 10 km

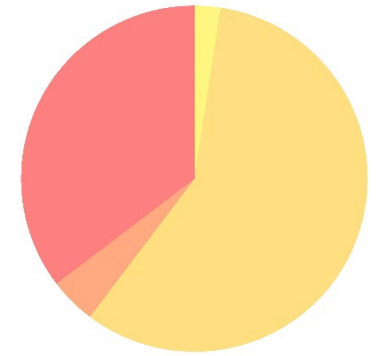
Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/2. térkép)

TERMÉSZETI JELLEMZŐK

II/1. Éghajlati körzetek

Éghajlati körzetek	Területarány (%)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	
meleg - száraz	61,60%
mérsékelt meleg - száraz	38,40%
Mezőföld	
meleg - száraz	57,85%
meleg - mérsékelt száraz	35,35%
meleg - mérsékelt száraz	4,34%
meleg - mérsékelt száraz	2,46%

Döntően meleg- száraz terület (62%), a Velencei-tó és környéke mérsékelt meleg – száraz. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/1. térkép)

Döntően mérsékelt meleg - száraz (58%) éghajlatú, meleg száraz részekkel (35%). Délen mérsékelt meleg, illetve meleg -mérsékelt száraz területek találhatóak. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/1. térkép)

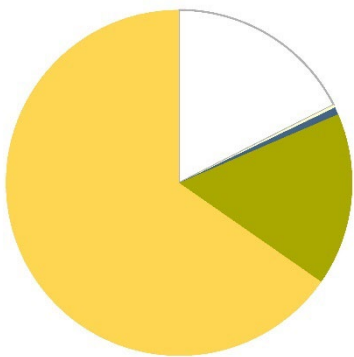
II/2. Tengerszint feletti magasság

A tengerszint feletti magasság a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző magassági értékek leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/2. térkép)

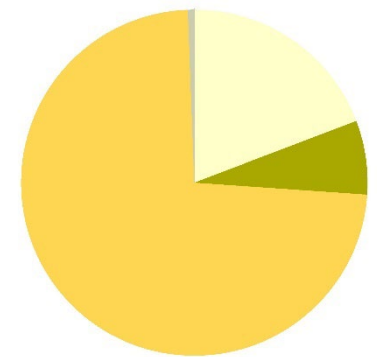
II/3. Relief

A relief a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző felszín-mozgalmassági jellemzők leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/3. térkép)

II/4. Alapkőzet

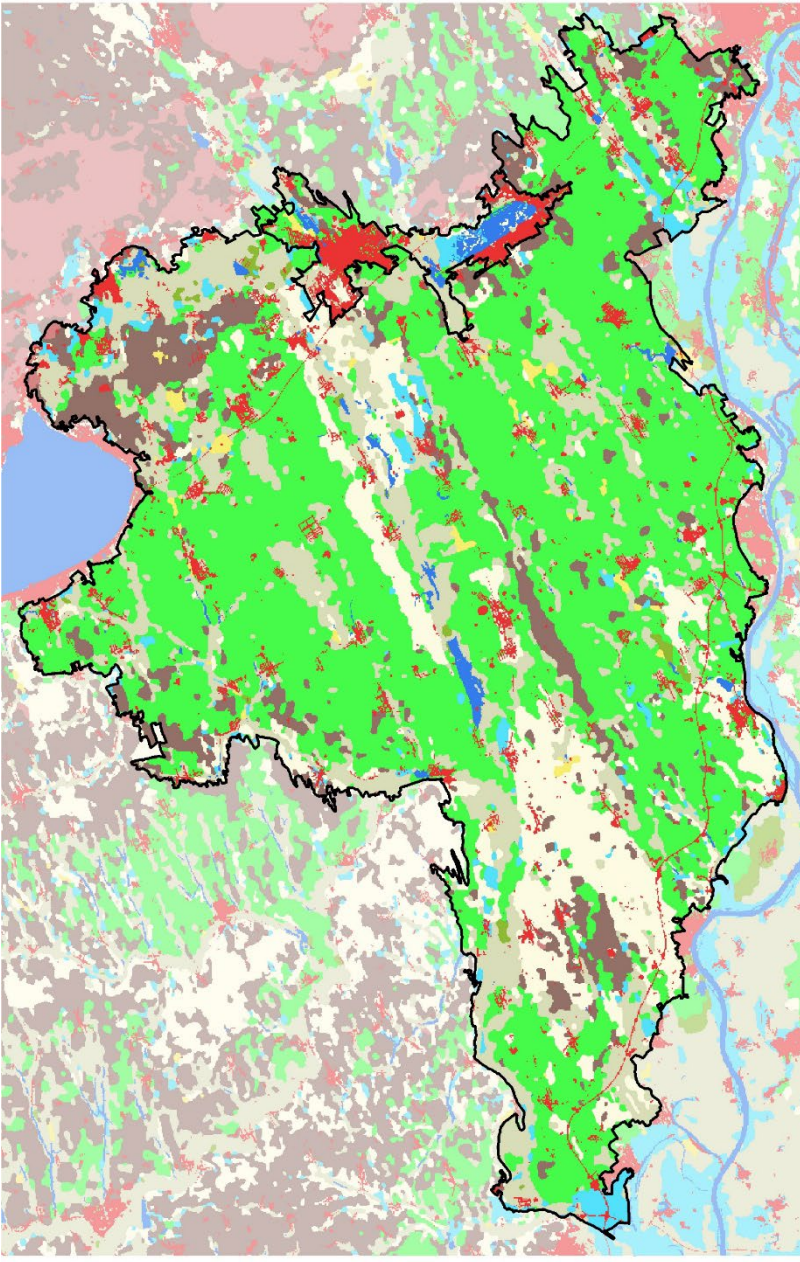
Kőzet név	Területarány (%)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	100,00%
nincs adat	17,57%
glaciális és alluviális üledék	0,27%
gránit, porfir	0,69%
harmadkori és idősebb üledék	16,17%
lössös üledék	65,31%
Mezőföld	100,00%
nincs adat	0,00%
glaciális és alluviális üledék	19,21%
harmadkori és idősebb üledék	6,89%
lössös üledék	73,31%
mész- és dolomit	0,59%

A táj területén a löszös üledék a jellemző. Ez borítja a terület közel kétharmadát, de a harmadkori üledék aránya is jelentős (16%). (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/4. térkép)

A Mezőföld nagyrészen (73 %-án) a löszös üledék a meghatározó. A Sárvíz völgyében alluviális üledék fordul elő, a Sárréten a harmadkori és idősebb üledék a jellemző. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/4. térkép)

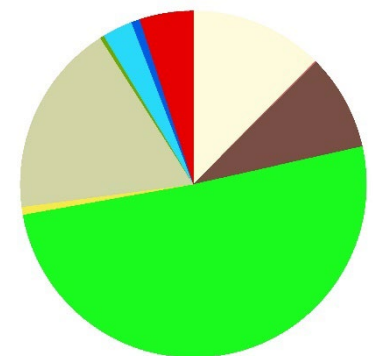
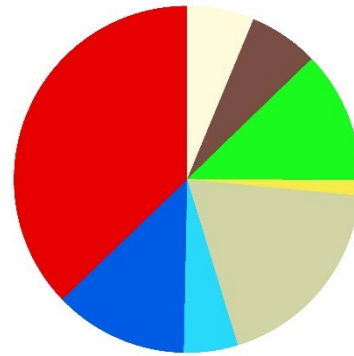
II/5. Talajtípusok

0 5 10 km

SZÉCHENYI

Talajtípus	Területarány (%)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	100,00%
Beépített terület	37,17%
Réti talajok	18,77%
Nyílt vízfelszín	12,52%
Csernozjom talajok	12,26%
Barna erdőtalajok	6,49%
Váztalajok	6,26%
Öntés és lejtőhordalék talajok	5,04%
Szikes talajok	1,47%
Közethatású talajok	0,03%
Mezőföld	100,00%
Csernozjom talajok	50,68%
Réti talajok	18,05%
Váztalajok	12,42%
Barna erdőtalajok	8,95%
Beépített terület	5,01%
Öntés és lejtőhordalék talajok	2,82%
Nyílt vízfelszín	0,82%
Szikes talajok	0,73%
Láptalajok	0,38%
Közethatású talajok	0,13%

A terület nagy része beépített. A fennmaradó részen a barna erdőtalajok a meghatározóak.

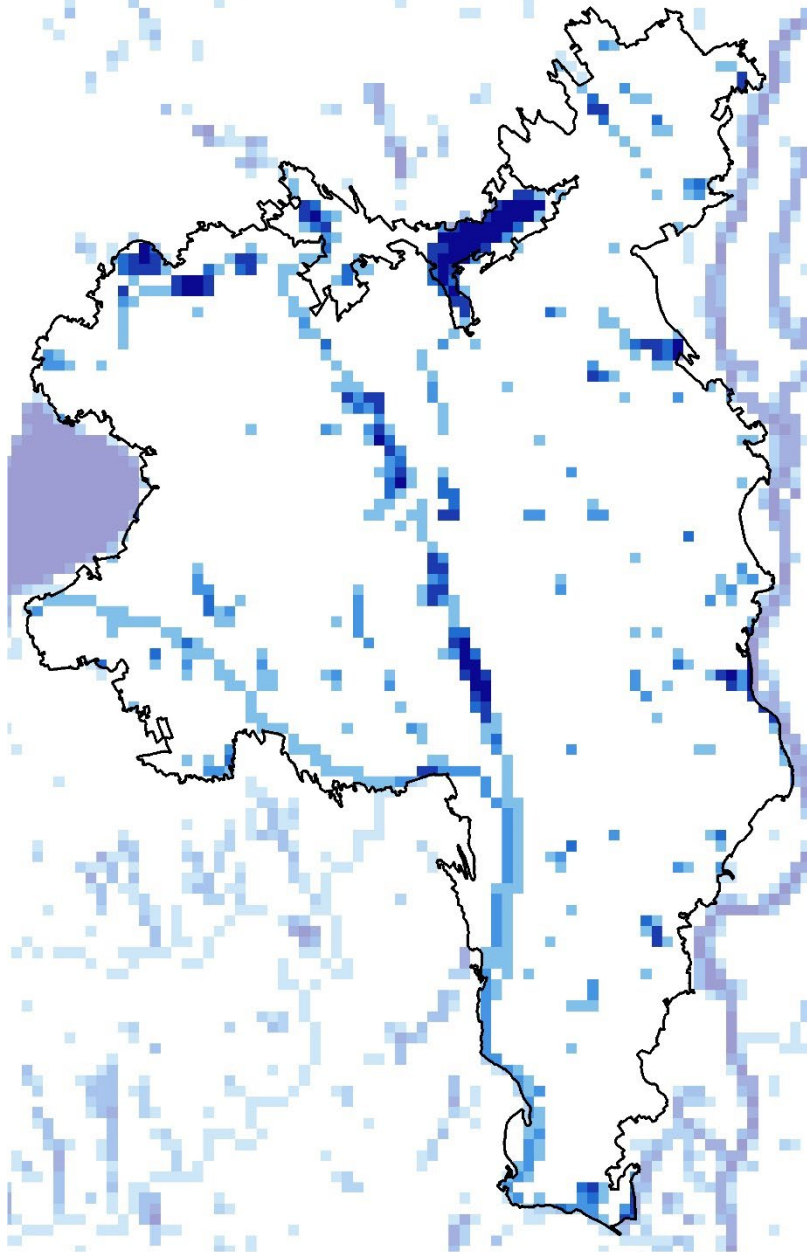
A Mezőföld jellegzetes talajai a csernozjom főtípusba tartoznak. Arányuk több mint 50%. A Sárréten és a Sárvíz völgyében jelentős a réti talajok aránya.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/5. térkép)

Fotó: Csorba Péter (Paksi Mezőföld, Pusztahencse, 2017)

II/6. Felszíni vizek területaránya

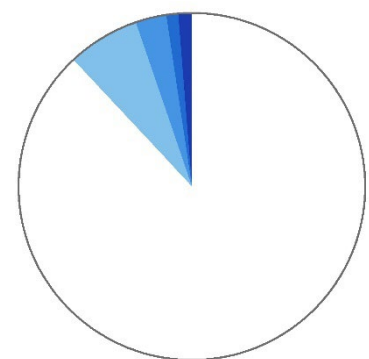
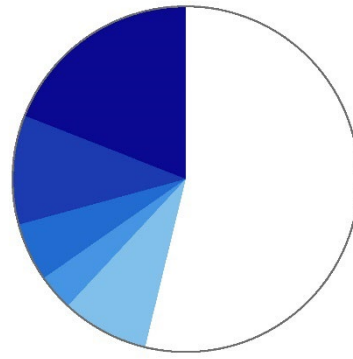
0 5 10 km

SZÉCHENYI

Felszíni vizek területaránya	Területarány (%)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	
0-1% - nincs, elenyésző	53,74%
1-5% - alacsony	8,16%
5-10% - közepes	3,40%
10-20% - magas	5,44%
20-50% - nagyon magas	10,20%
50-100% - meghatározó	19,05%
Mezőföld	
0-1% - nincs, elenyésző	87,55%
1-5% - alacsony	6,73%
5-10% - közepes	2,84%
10-20% - magas	1,10%
20-50% - nagyon magas	1,27%
50-100% - meghatározó	0,50%

A felszíni vizek aránya a tájban kiemelkedően magas, 0,208 km²/km².

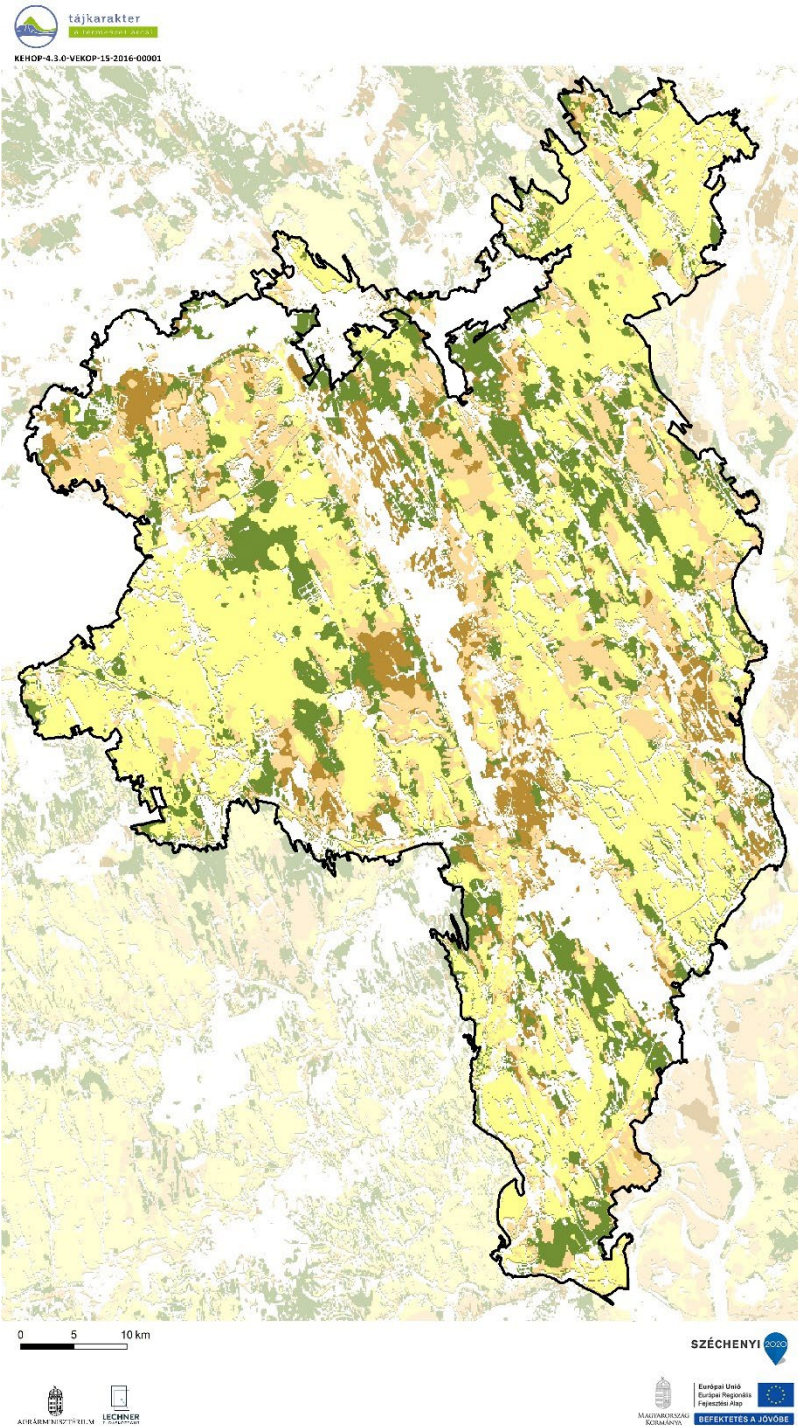
A felszíni vizek aránya a tájban átlagos, 0,013 km²/km².

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/6. térkép)

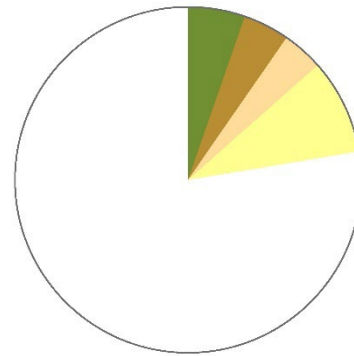

Fotó: Csorba Péter (Középső-Mezőföld, Sárosp, 2016)

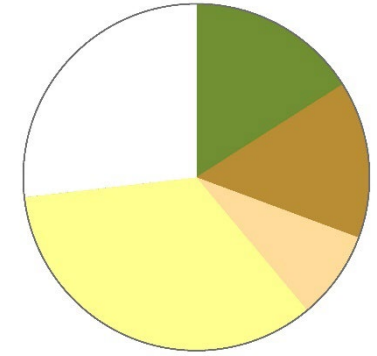
II/7. Ökotípusos földhasználat

Ökotípusos földhasználat	Területarány (%)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	22,38%
kiváló termőhelyi adottságú szántó	8,91%
gyenge és közepes termőhelyi adottságú szántó	4,32%
gyenge és közepes, környezetileg érzékeny szántó	3,84%
erdőtelepítésre javasolt terület	5,31%
Mezőföld	73,17%
kiváló termőhelyi adottságú szántó	34,22%
kiváló termőhelyi adottságú, környezetileg érzékeny szántó	0,01%
gyenge és közepes termőhelyi adottságú szántó	14,66%
gyenge és közepes, környezetileg érzékeny szántó	8,28%
erdőtelepítésre javasolt terület	16,01%

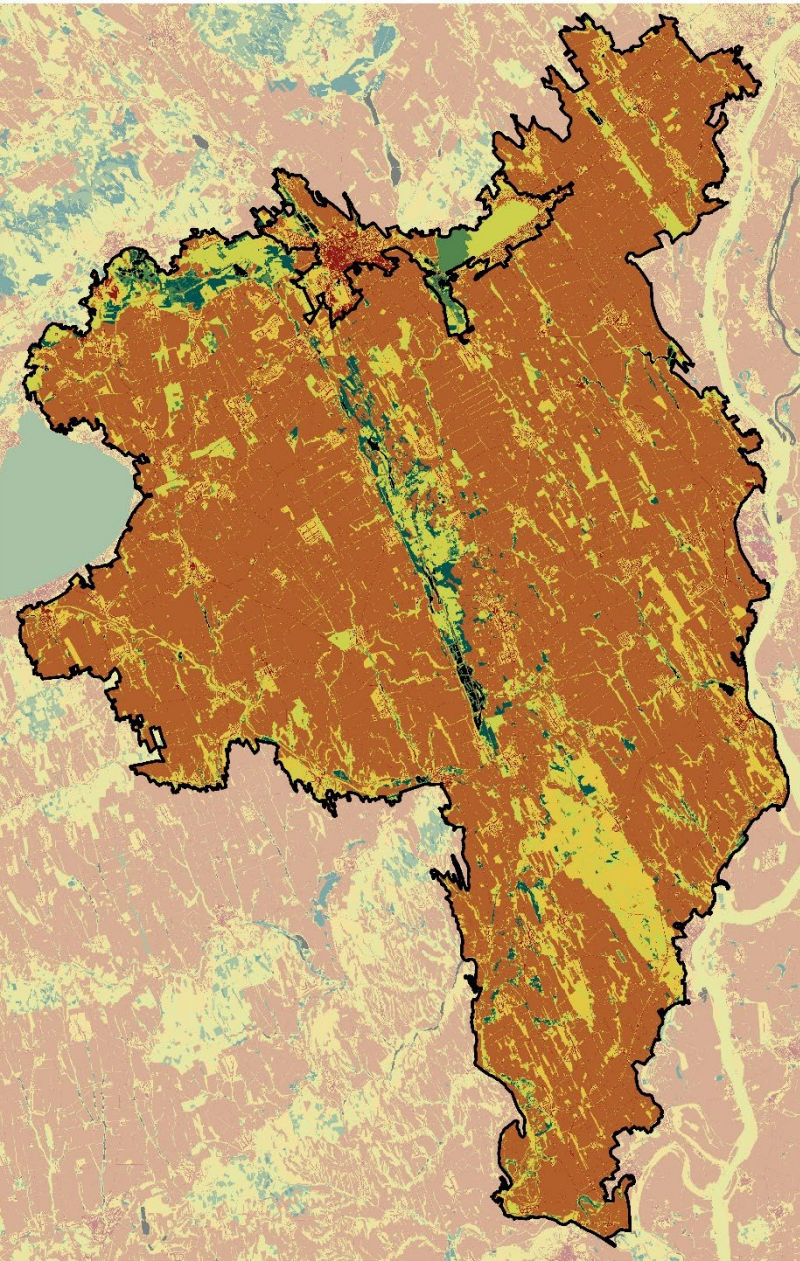
Az ökotípusos vizsgálat szerint a táj területének több mint 5 %-án erdősítés javasolt, a terület mintegy 4 százalékán pedig - a növénytermesztés szempontjából közepes és gyenge talajadottságok, illetve a környezeti érzékenység következtében - a szántók extenzifikációja (földhasználatváltás vagy szántóföldi művelés külterjesítése) indokolt.

Az ökotípusos vizsgálat szerint a táj területének 16 %-án erdősítés javasolt, a terület mintegy 8 százalékán pedig - a növénytermesztés szempontjából közepes és gyenge talajadottságok, illetve a környezeti érzékenység következtében - a szántók extenzifikációja (földhasználatváltás vagy szántóföldi művelés külterjesítése) indokolt. A kiváló termőhelyi adottságú szántók kiterjedései is jelentős (közel 34 %). Ezeken a területeken a szántóföldi növénytermesztés fenntartása indokolt.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/7. térkép)

II/8. Ökológiai állapot

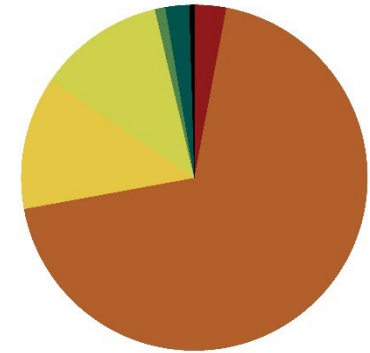
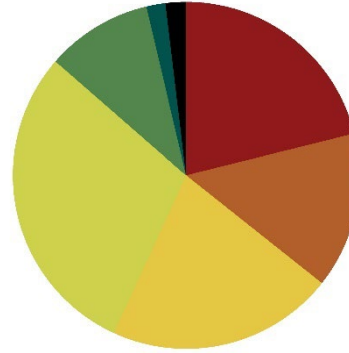

0 5 10 km

SZÉCHENYI

Ökológiai állapot	Területarány (%)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	
Mesterséges felszín	21,1
Rossz ökológiai állapot	14,5
Kedvezőtlen ökológiai állapot	21,2
Közepes ökológiai állapot	29,5
Jó ökológiai állapot	9,9
Kiváló ökológiai állapot	1,8
Adathiány	1,9
Mezőföld	
Mesterséges felszín	3,0
Rossz ökológiai állapot	69,1
Kedvezőtlen ökológiai állapot	12,5
Közepes ökológiai állapot	11,8
Jó ökológiai állapot	1,0
Kiváló ökológiai állapot	2,2
Adathiány	0,5

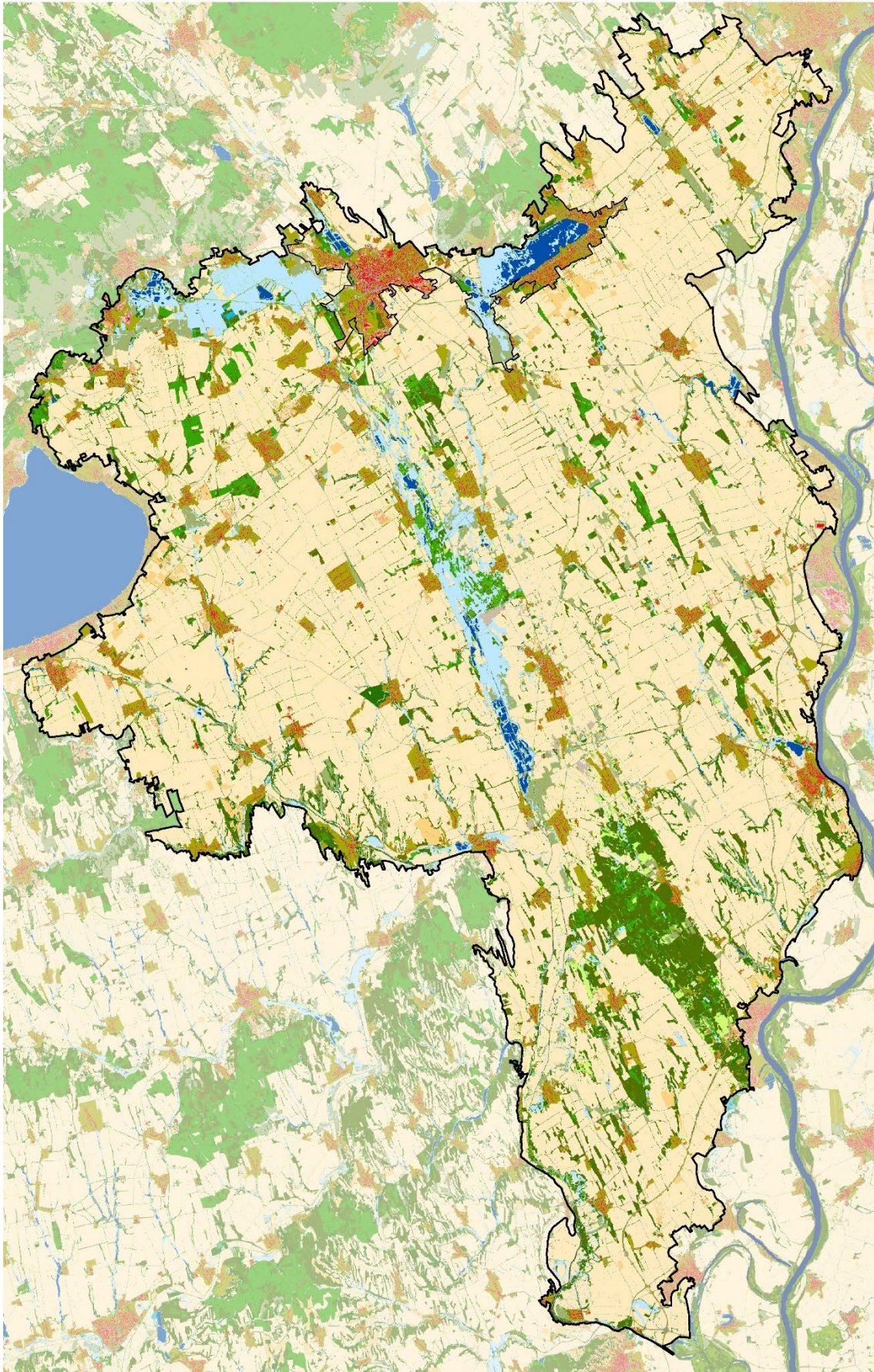
A beépített területek (21%), a rossz állapotú (15%), a kedvezőtlen állapotú (21%) és a közepes állapotú (30%) területek viszonylag kiegyenlített arányban jelennek meg, a jó állapotú és a kiváló állapotú területek összaránya 12%.

A rossz állapotú területek aránya kiugróan magas (69%), a kedvezőtlen állapotú (13%) és a közepes állapotú (12%) területek jelennek meg még magasabb számottevően.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/8 térkép)

FELSZÍNBORÍTÁS-JELLEMZŐK

II/9. Ökoszisztéma-alaptérkép (2. szint)

- 11 : Épületek
- 12 : Utak és vasutak
- 13 : Egyéb burkolt vagy burkolatlan mesterséges felületek
- 14 : Zöldfelületek mesterséges környezetben
- 21 : Szántóföldek
- 22 : Állandó kultúrák
- 23 : Komplex területek
- 31 : Homoki gyepek
- 32 : Szikes és szikesedésre hajlamos gyepek
- 33 : Sziklakibúvásokkal tarkított gyepek
- 34 : Zárt gyepek kötött talajon vagy domb és hegyvidéken
- 35 : Máshová nem besorolható lágyszárú növényzet
- 41 : Többlevélvázatástól független (TVFLN) erdők
- 42 : Természetszerűbb galériaerdők
- 43 : Egyéb vízhatás alatt álló (TVHA) erdők
- 44 : Idegenhonos fajok dominálta erdők, faültvények
- 45 : Erdőként nyilvántartott faállomány nélküli, vagy felújítás alatt álló területek
- 46 : Máshová nem besorolható fás szárú növényzet
- 51 : Lágyszárú dominanciájú vizes élőhelyek
- 52 : Fás szárú dominanciájú vizes élőhelyek
- 61 : Állóvizek
- 62 : Vízfolyások

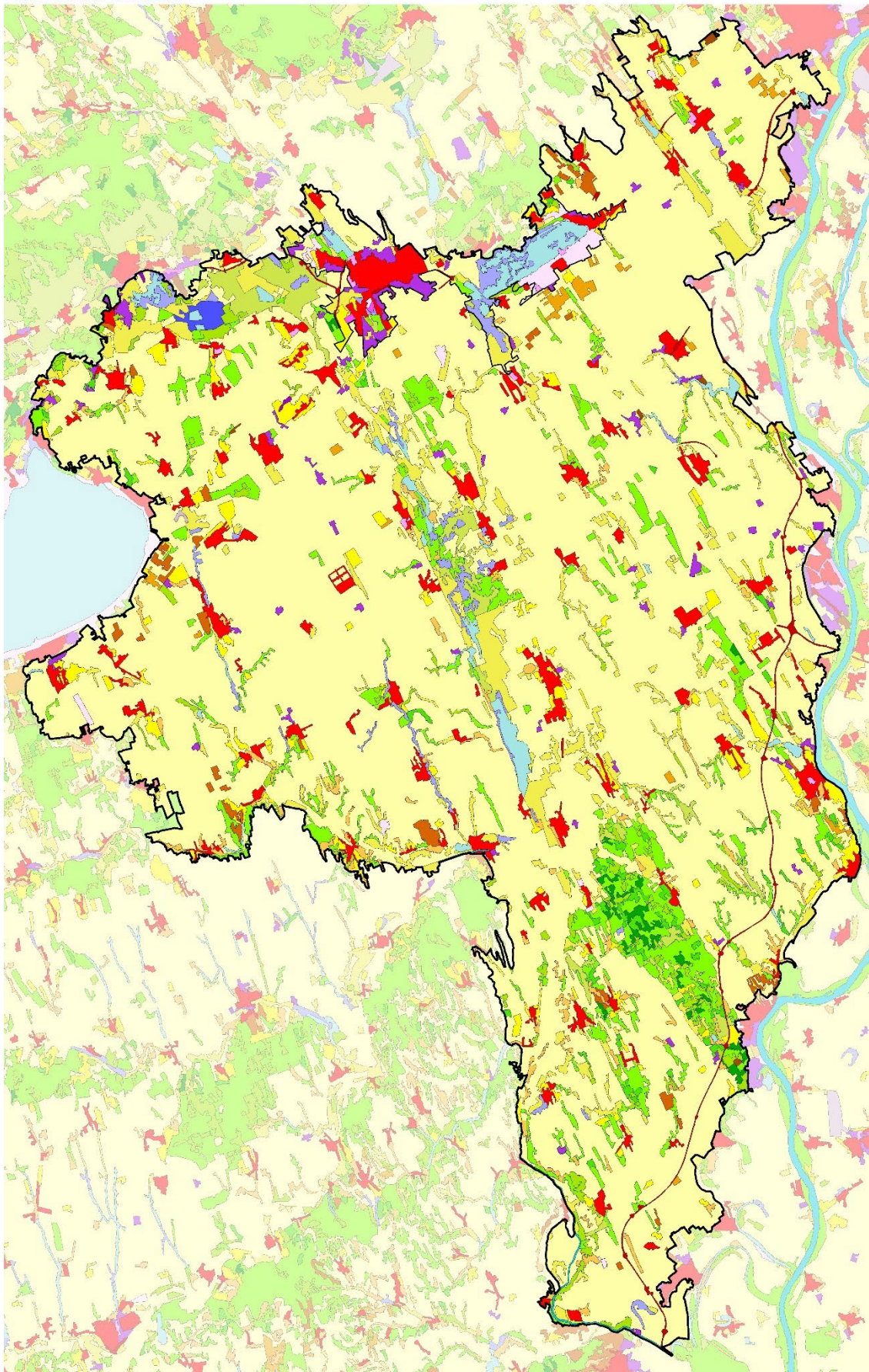
1:500 000
0 5 10 km

Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/9. térkép)

II/10. CORINE felszínborítás

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

- Összefüggő településszerkezet
- Nem összefüggő településszerkezet
- Ipari vagy kereskedelmi területek
- Út - és vasúthálózat és csatlakozó területek
- Kikötők
- Repülőterek
- Nyersanyag kitermelés
- Lerakóhelyek, meddőhányók
- Építési munkahelyek
- Városi zöldterületek
- Sport-, szabadidő- és üdülőtérületek
- Nem öntözött szántóföldek
- Rizsföldek
- Szőlők
- Gyümölcsösök, bogyósok
- Rét, legelő
- Komplex művelési szerkezet
- Elsődlegesen mezőgazdasági területek jelentős természetes növényzettel
- Lomblevelű erdők
- Tülevelű erdők
- Vegyes erdők
- Természetes gyepek, természetközeli rétek
- Átmeneti erdős-cserjés területek
- Ritkás növényzet
- Szárazföldi mocsarak
- Tőzeglápok
- Folyóvizek, vízi utak
- Állóvizek

1:500 000
0 5 10 km

Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/10. térkép)

II/11. Felszínborítás-átalakulás típusok

Felszínborítás stabilitás	Mintapontok száma (db)	Százalékarány (%)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	38	100,00%
1 - Stabil	13	34,21%
2 - Kvázi stabil	9	23,68%
3 - Lépcsőzetes	8	21,05%
4 - Ciklikus	2	5,26%
5 - Dinamikus	6	15,79%
Mezőföld	998	100,00%
1 - Stabil	551	55,21%
2 - Kvázi stabil	233	23,35%
3 - Lépcsőzetes	109	10,92%
4 - Ciklikus	29	2,91%
5 - Dinamikus	76	7,62%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/11. térkép)

II/12. Felszínborítás-átalakulás jellege

Felszínborítás átalakulás	Mintapontok száma (db)	Százalékarány (%)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	38	100,00%
1 - Változatlan terület	17	44,74%
2 - Településnövekedés	11	28,95%
3 - Extenzifikáció	2	5,26%
4 - Intenzifikáció	2	5,26%
5 - Dinamikus terület	6	15,79%
Mezőföld	998	100,00%
1 - Változatlan terület	643	64,43%
2 - Településnövekedés	38	3,81%
3 - Extenzifikáció	83	8,32%
4 - Intenzifikáció	191	19,14%
5 - Dinamikus terület	43	4,31%

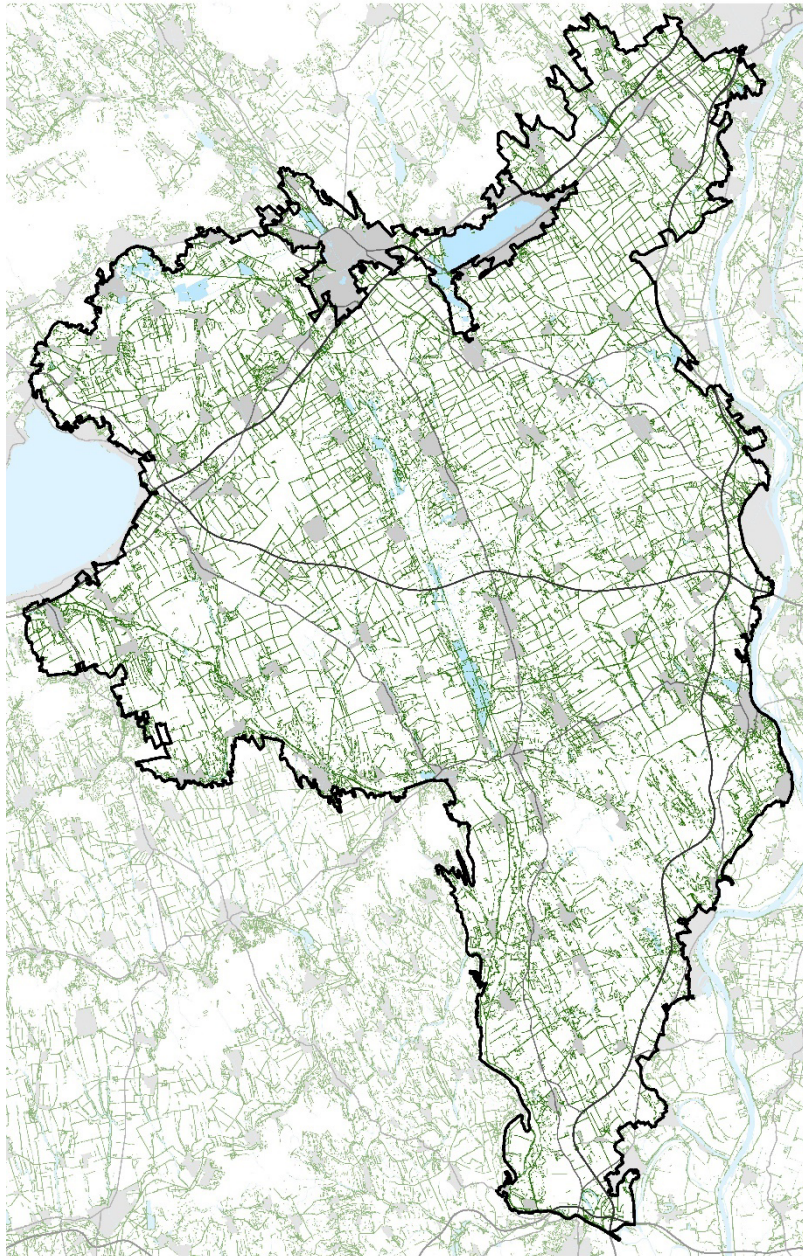

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/12. térkép)

II/13.-16. Stabil felszínborítású területek (stabil településterület, stabil szántó-, kert-, szőlőterület, stabil erdőterület, stabil gyepterület és vízfelszín)

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/13. térkép)

II/17. Zöld vonalas elemek sűrűsége

ZÖLD VONALAS ELEMÉK SŰRŰSÉGE

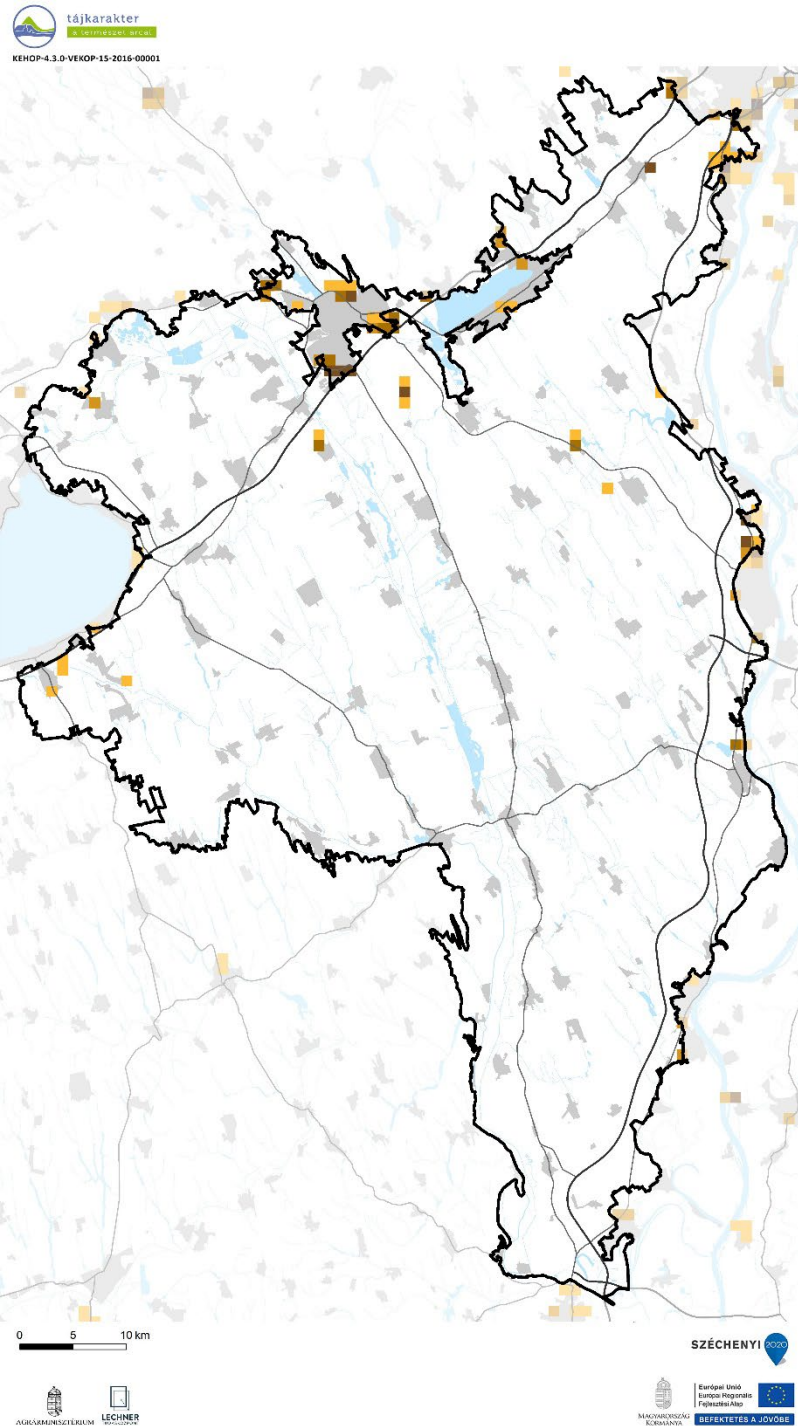
- Zöld vonalas elem
- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Belterület
- Vízgazdálkodási térség (OTRT)

Zöld vonalas elemekben közepes ellátottságú terület.

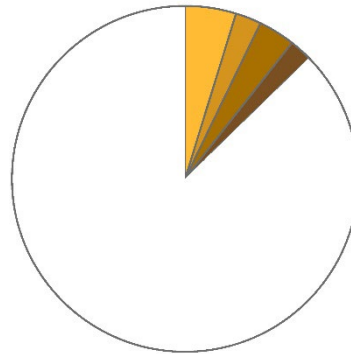
Zöld vonalas elemekben közepes ellátottságú terület.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/17. térkép)

II/18. Beépítettség növekedése (1990-2018)

Beépítettség növekedése (1990-2018)	Területarány (%)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	
0%	87,30%
1-6%	4,75%
6-10%	2,41%
10-20%	3,43%
20-40%	2,11%
Mezőföld	
0%	99,09%
1-6%	0,44%
6-10%	0,17%
10-20%	0,20%
20-40%	0,11%
40-100%	0,00%

1990-2018 között új települési területek kialakulása jelentős volt. A terület közel 13%-át érintette.

1990-2018 között a új települési területek kialakulása nem volt jelentős, egyedül az északi Székesfehérvárral szomszédos településeken alakultak ki, nagyobb méretű új beépítések.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/18. térkép)

II/19. Közlekedési hálózat sűrűsége

Közlekedési hálózat sűrűsége	Területarány (%)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	
0-0,44 km/km ²	48,30%
0,44-1,56 km/km ²	27,89%
1,56-9,44 km/km ²	23,81%

A közlekedési hálózat sűrűsége a tájban magas, 0,89 km/km².

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/19. térkép)

Közlekedési hálózat sűrűsége	Területarány (%)
Mezőföld	
0-0,44 km/km ²	73,26%
0,44-1,56 km/km ²	19,68%
1,56-9,44 km/km ²	7,06%

A közlekedési hálózat sűrűsége a tájban közepes, 0,38 km/km².

II/20. Roncsolt területek aránya (külfejtéses bánya, hulladéklerakó)

Földhasználati információk alapján a roncsolt területek (lerakók, külszíni bányaterületek) tájkarakter területhez viszonyított aránya az országos átlag alatti, nem jelentős.

Földhasználati információk alapján a roncsolt területek (lerakók, külszíni bányaterületek) tájkarakter területhez viszonyított aránya az országos átlag alatti, nem jelentős.

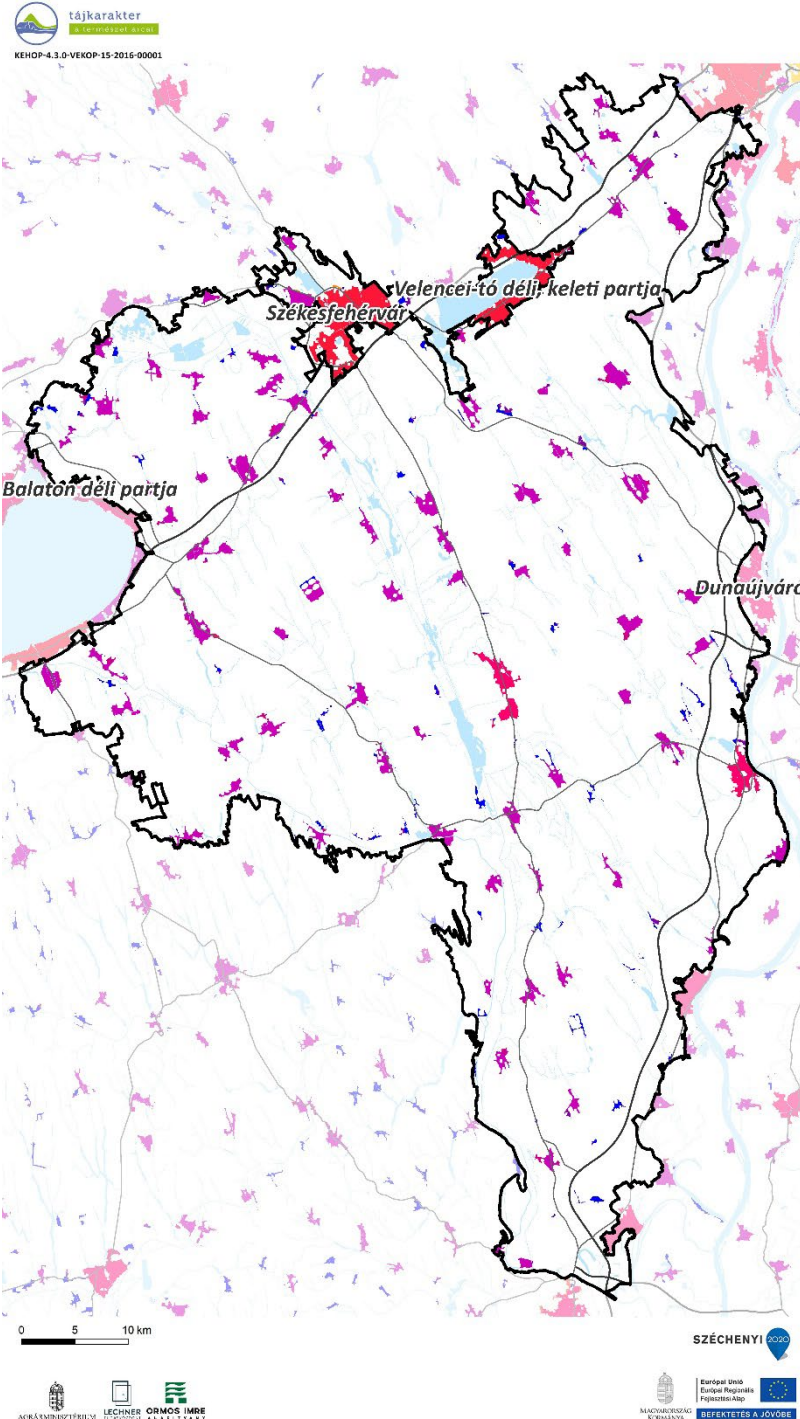
(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/20. térkép)

ANTROPOGÉN ÉS PERCEPCIONÁLIS JELLEMZŐK

II/21. Település-sűrűség (belterületi beépített területek eloszlása) (Mezőföld)

A településhálózat sűrűsége 0,22 db/km², országos összehasonlításban átlagos, a sűrűhöz közelítő értéket mutat. (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/21. térkép)

II/22. Településméret (átlagos belterületi települési terület mérete) (Mezőföld)

TELEPÜLÉS MÉRETKATEGÓRIÁJA

- 1 (0-0,48 km²)
- 2 (0,48-4,8 km²)
- 3 (4,8-14 km²)
- 4 (14-35 km²)
- 5 (35-80 km²)
- 6 (80-215 km²)
- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Vízgazdálkodási térség (OTrT)

A Mezőföld településhálózatát változatos településméretűk, ezen belül a 2. településméret kategórián belül az átlagosan 80 ha és a 4. településméret kategórián belül az átlagosan 1000 ha nagyságú települések jellemzik. A legnagyobb település 6,38 km², a 4 km²-t meghaladó települések száma 3 db. Összesen 2 db nagyterjedésű települési tér található benne. (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/22. térkép)

II/23. Külterületi szórványbeépítés sűrűsége (Mezőföld)

A külterületi beépítések sűrűsége az országos átlagnál ritkább (0,5 db/km²), a belterületekhez 2-3 db külterületi beépítés tartozik. A külterületi beépítések mérete ugyanakkor jellemzően az országos átlag feletti (1,1 ha), amely a karakter területen a kisebb falvak fele területével megegyező méret. A Mezőföld jellemző külterületi beépítései a belterülettől távolabb, önállóan elhelyezkedő nagyüzemi mezőgazdasági üzemközpontok (egykori uradalmi majorságok, TSz központok). (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/23. térkép)

II/24. Nagy kiterjedésű települési tér

Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége összenövő, közepes méretű települési egységekből álló, változatos sűrűségű terület. A településekre a kismértékben magasházás beépítés jellemző, a zöldfelületek aránya alacsony. A tájkarakter-területet nem érinti nagy kiterjedésű települési tér.

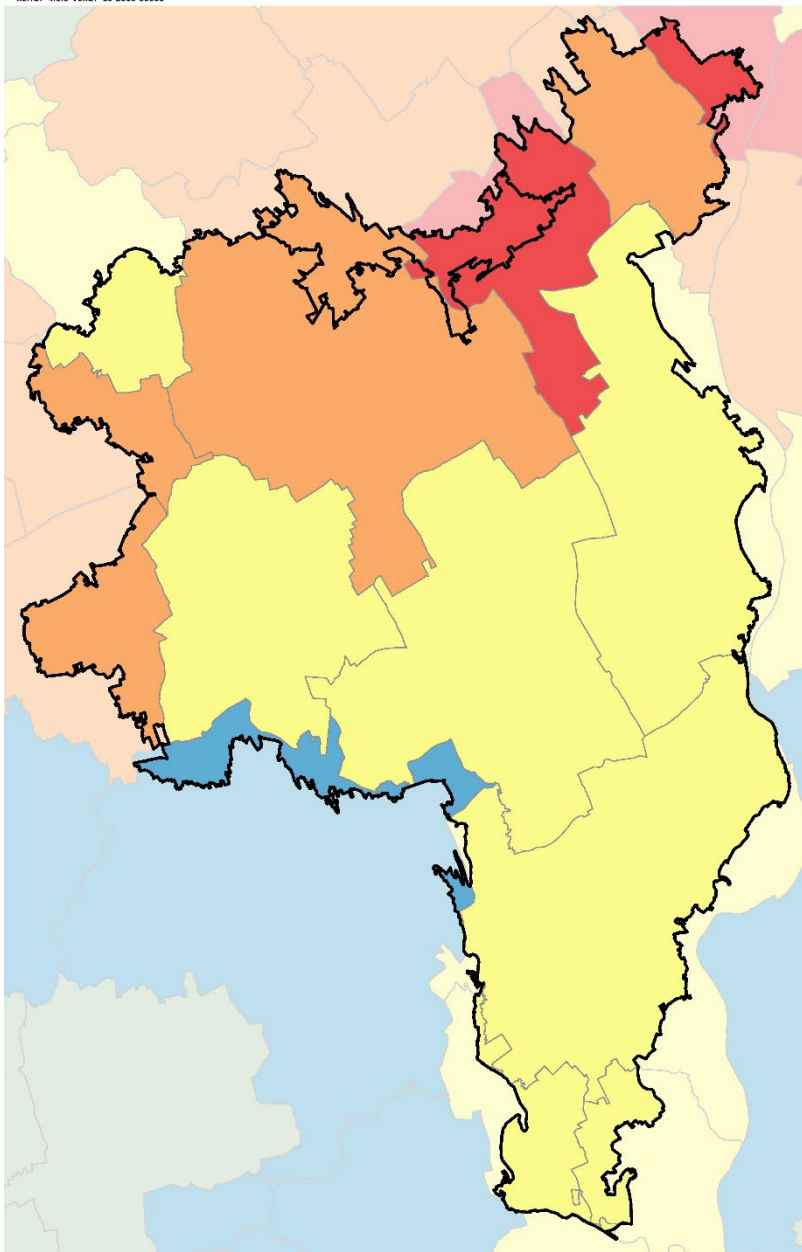
Nagy kiterjedésű települési tér

Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége

Érintett települések száma	59 db
Magas épületek aránya a beépített területeken belül	3,03%
Zöldfelületek aránya	25,55%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/24. térkép)

II/25. Népegységváltozás

NÉPESSÉGVÁLTOZÁS (1980-2019)

Blue	65,5 - 75,9%
Green	75,9 - 84,4%
Yellow	84,4 - 98,6%
Orange	98,6 - 129,8%
Red	129,8 - 177,6%

0 5 10 km

Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térségében jelentős népességnövekedés zajlott az elmúlt 40 év során. A térség keleti részében, a Velencei-tóhoz közel ez a növekedés közelítette az országos maximumot.

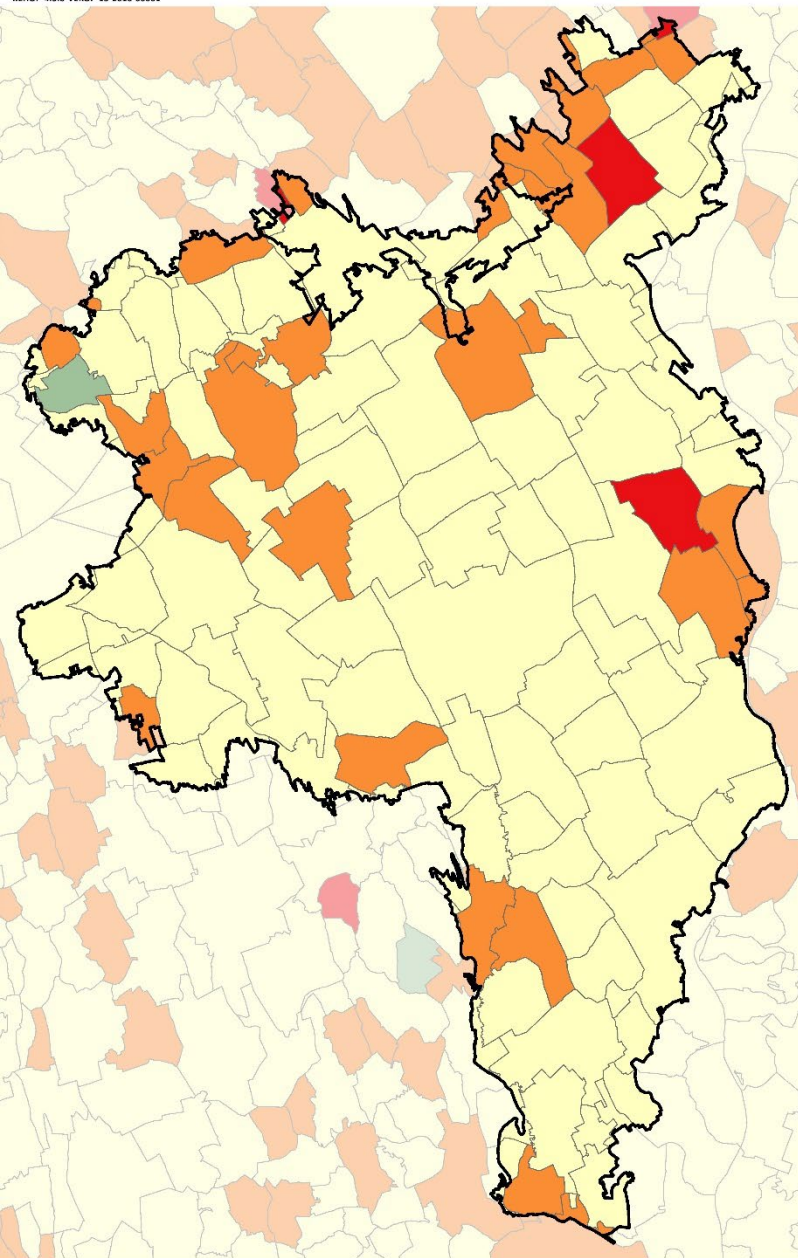
A Mezőföld térségét a népességváltozás szempontjából a népesség csökkenése jellemezte az elmúlt 40 év során. A csökkenés mértéke azonban a térségen belül eltérő mértékű volt. A Mezőföld északi, Székesfehérvárhoz közelebbi területein a csökkenés mértéke kisebb volt, mint a térség déli területein. A Gárdonyi járás térségére eső részén azonban népességnövekedés volt megfigyelhető.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/25. térkép)

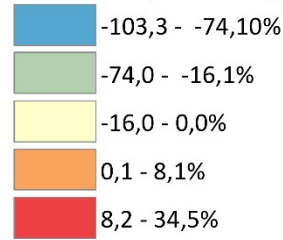

Fotó: Csorba Péter (Sárrét, Berhida, 2017)

II/26. Külterületi lakosok arányának változása

KÜLTERÜLETI LAKOSOK ARÁNYÁNAK VÁLTOZÁSA (1980-2011)

Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térségében a külterületi lakosság arányának változását kismértékű csökkenés jellemezte.

A Mezőföld térségében a külterületi lakosság aránya a települések többségénél csökkent, néhány település esetében azonban növekedés volt megfigyelhető (pl.: Nagyvenyim, Seregélyes).

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/26. térkép)

II/27. Néprajzi táj

Nem érint néprajzi tájat. A megyeközpont és szűk térsége erősen átalakult, a Velencei tó menti településekben is kevés már a hagyományos településrészlet.

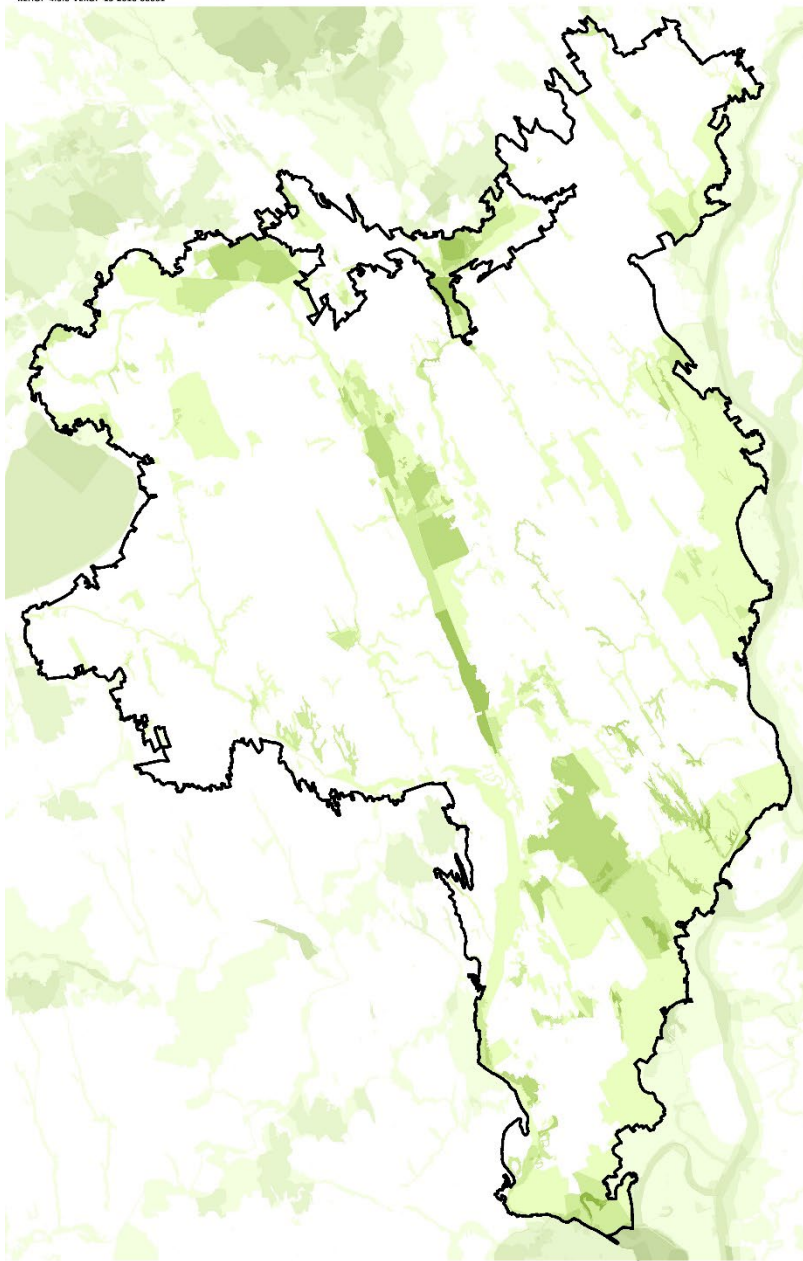
Magában foglalja az azonos nevű néprajzi tájat, valamint ÉNY-i részén a Sárrét néprajzi tájat. A Mezőföld történeti-néprajzi értelemben a mai földrajzi tájnévvel illetett területnél jóval szűkebb volt. A területen vegyesen vannak útmenti szalagtelkes szerkezetű falvak, valamint halmazos jellegű, továbbá tervezett, mérnöki alaprajzú települések is. Jellemzően előkertesek a beépítések. Hagyományosan is a szántóföldi növénytermesztés területe. A külterületeken sok major, puszta található, egyes települések határában a kései tanyásodás épületei is fellelhetők.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/27. térkép)

II/28. Természeti és kulturális örökség

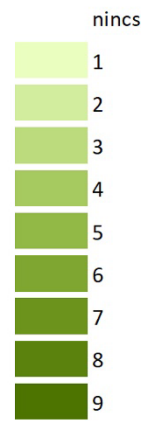

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

TERMÉSZETI ÉS KULTURÁLIS
ÖRÖKSÉG

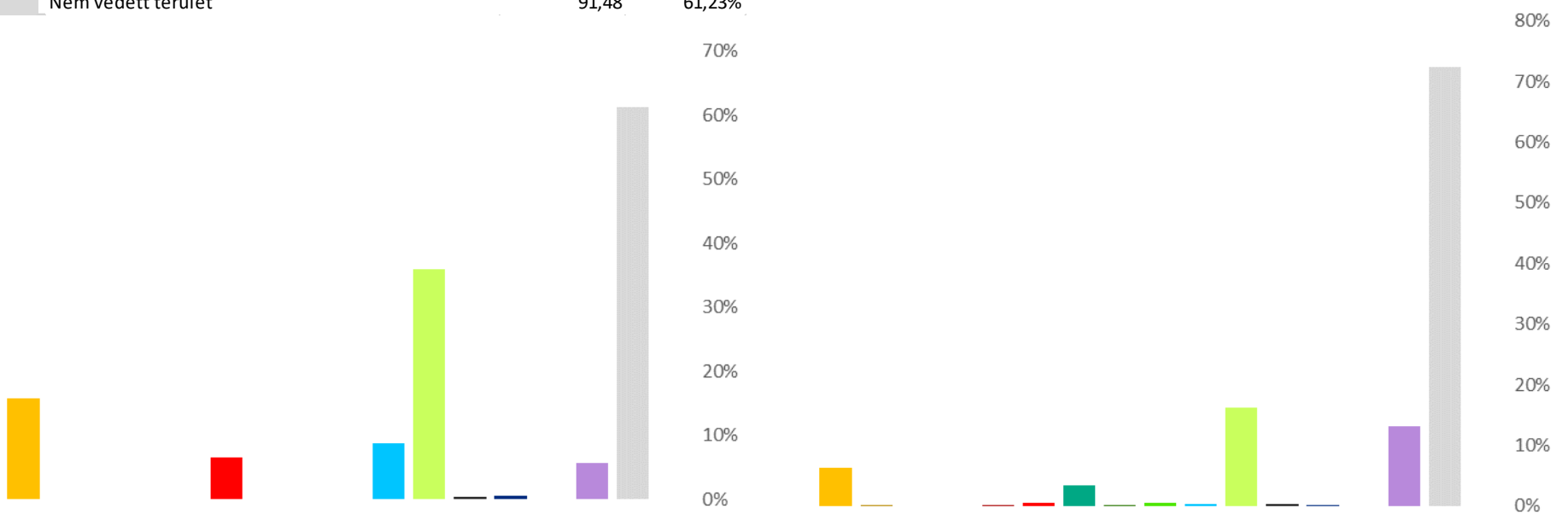
Védelmi célú területi lehatárolások
száma

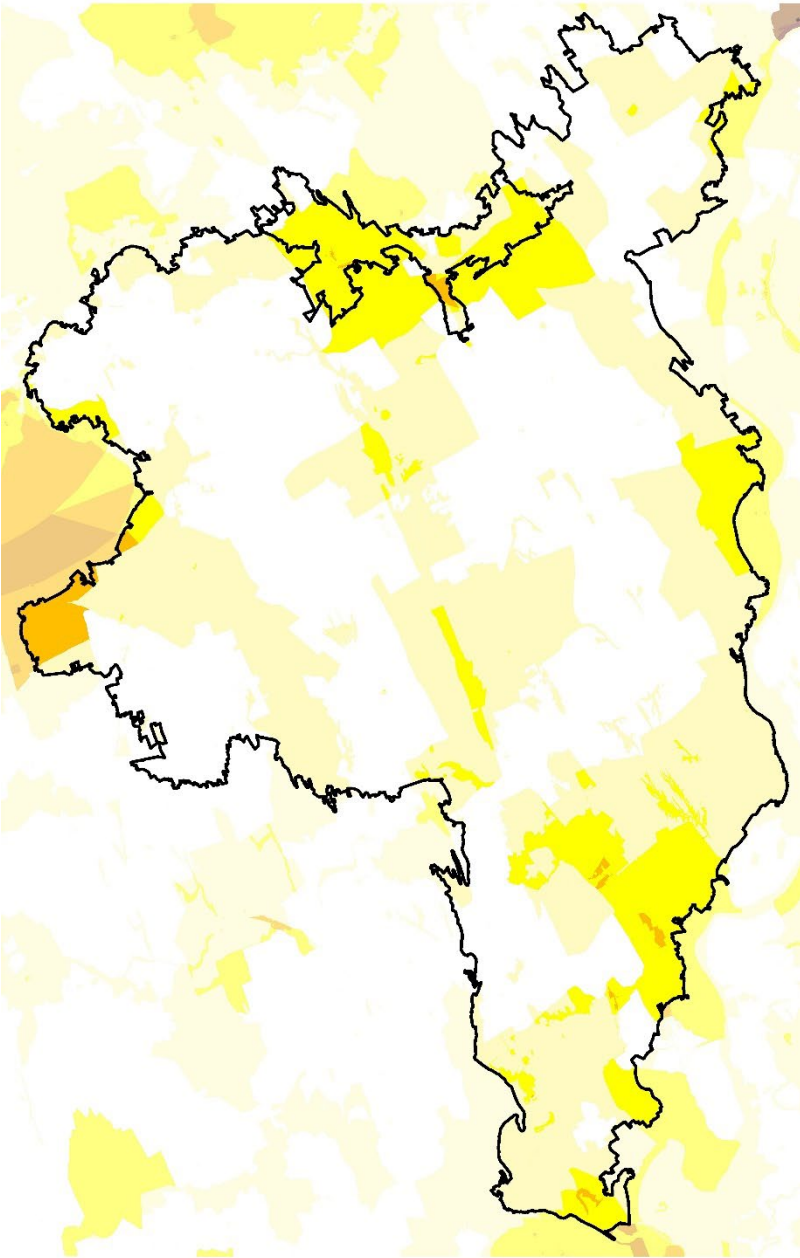
(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/28. térkép)

Védelmi célú területek	Összterület (km ²)	Területarány (%)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	149,40	100,00%
Natura 2000 terület	23,53	15,75%
Barlang védőövezet	0,00	0,00%
EU diploma	0,00	0,00%
Naturpark	0,00	0,00%
Természeti emlék	0,00	0,00%
Természetvédelmi terület	9,86	6,60%
Tájvédelmi körzet	0,00	0,00%
Nemzeti park	0,00	0,00%
MAB bioszféra rezervátum	0,00	0,00%
Ramsari terület	13,14	8,80%
Nemzeti ökológiai hálózat	53,59	35,87%
Országos védettségű kulturális örökség	0,65	0,43%
Országos, területi védettségű kulturális örökség	0,91	0,61%
Világörökség terület	0,00	0,00%
Világörökség várományos terület	8,50	5,69%
Nem védett terület	91,48	61,23%

Védelmi célú területek	Összterület (km ²)	Területarány (%)
Mezőföld	4011,10	100,00%
Natura 2000 terület	253,47	6,32%
Barlang védőövezet	0,01	0,00%
EU diploma	0,00	0,00%
Naturpark	0,00	0,00%
Természeti emlék	0,03	0,00%
Természetvédelmi terület	18,80	0,47%
Tájvédelmi körzet	133,96	3,34%
Nemzeti park	0,16	0,00%
MAB bioszféra rezervátum	22,21	0,55%
Ramsari terület	15,47	0,39%
Nemzeti ökológiai hálózat	651,26	16,24%
Országos védettségű kulturális örökség	9,94	0,25%
Országos, területi védettségű kulturális örökség	2,61	0,07%
Világörökség terület	0,00	0,00%
Világörökség várományos terület	530,65	13,23%
Nem védett terület	2903,01	72,37%

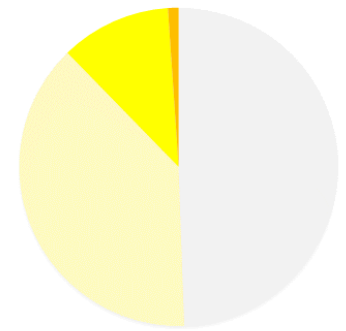
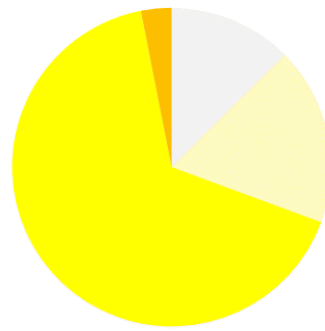
II/29. Megbecsültség

0 5 10 km

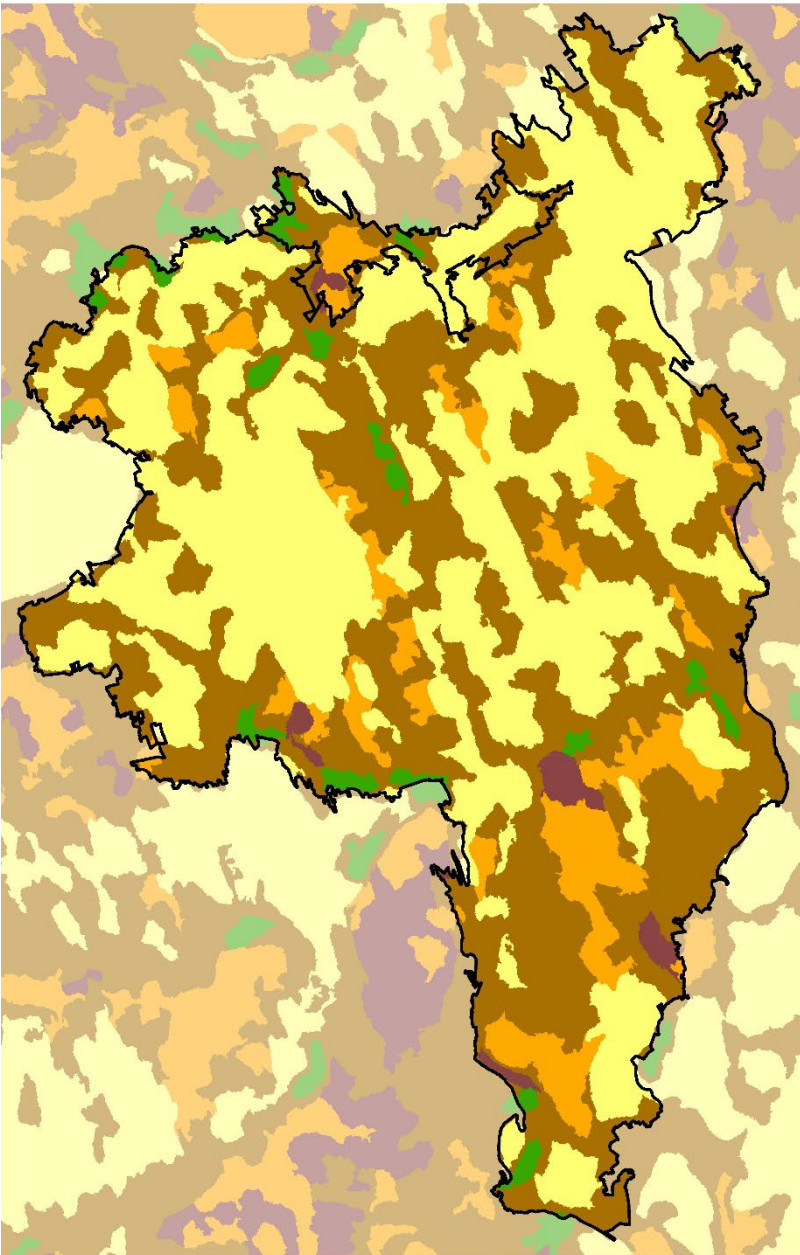

Megbecsültség	Összterület (km ²)	Területarány (%)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	149,40	100,00%
1 - Nincs, igen alacsony	18,73	12,54%
2 - Alacsony	27,04	18,10%
3 - Mérsékelt	99,01	66,27%
4 - Számottevő	4,62	3,09%
5 - Jelentős	0,00	0,00%
6 - Magas	0,00	0,00%
7 - Nagyon magas	0,00	0,00%
8 - Kiemelkedő	0,00	0,00%
Mezőföld	4011,10	100,00%
1 - Nincs, igen alacsony	1982,86	49,43%
2 - Alacsony	1535,23	38,27%
3 - Mérsékelt	449,62	11,21%
4 - Számottevő	43,22	1,08%
5 - Jelentős	0,16	0,00%
6 - Magas	0,00	0,00%
7 - Nagyon magas	0,00	0,00%
8 - Kiemelkedő	0,00	0,00%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/29. térkép)

II/30. Vizuális jellemzők

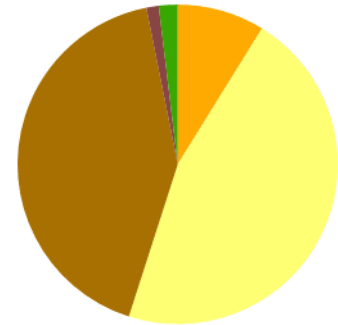
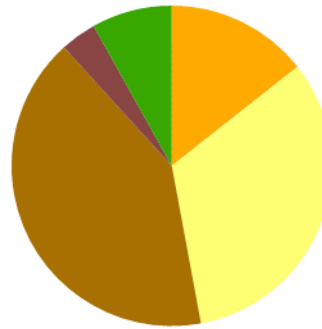

0 5 10 km

SZÉCHENYI

Vizuális jellemzők	Területarány (%)
Székesfehérvár és Velencei-tó agglomerálódó térsége	
Zárt, homogén, szegélyekben szegény területek	14,4
Átlátható, szegélyekben szegény területek	32,7
Átmeneti, közepesen zárt területek	41,2
Szegélyekben gazdag, de nem átlátható, zárt területek	3,6
Átlátható, nyitott, szegélyekben gazdag területek	8,1
Mezőföld	
Zárt, homogén, szegélyekben szegény területek	8,8
Átlátható, szegélyekben szegény területek	46,1
Átmeneti, közepesen zárt területek	41,9
Szegélyekben gazdag, de nem átlátható, zárt területek	1,3
Átlátható, nyitott, szegélyekben gazdag területek	1,9

A tájat az átmeneti, közepesen zárt területek (41%) uralják. Kis mértékben az átlátható, szegélyekben szegény területek (33%) is előfordulnak.

A tájat az átlátható, szegélyekben szegény területek (46%) uralják. Kisebb mértékben az átmeneti, közepesen zárt területek (42%) is előfordulnak.

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/30. térkép)